

Uddannelsesprogram

---

*Hoveduddannelsesforløb i intern medicin:
endokrinologi.*

*Medicinsk afdeling, Regionshospitalet Viborg,
Hospitalsenhed Midt*

*Hormon- og Knoglesygdomme + Steno Diabetes
Center Aarhus, Aarhus Universitetshospital*

Målbeskrivelsen 2014

Godkendt den 13.01.2023 af Det Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse

Indledning

Formålet med uddannelsesprogrammet er at beskrive, hvordan og hvornår målene, som er beskrevet i målbeskrivelsen for endokrinologi, opnås i det daglige arbejde på de pågældende afdelinger. Desuden beskriver uddannelsesprogrammet, hvordan kompetencevurderingen af opnåede mål vil foregå i det daglige arbejde.

Programmet er opdelt svarende til de afdelinger, som indgår i uddannelsesforløbet, og følger tidsmæssigt opbygningen af uddannelsen. Det er beskrevet, hvilke kompetencer der forventes opnået på de enkelte ansættelsessteder, ligesom det er skitseret, i hvilken rækkefølge de enkelte mål mest hensigtsmæssigt opnås.

Uddannelsens varighed og indhold er beskrevet i målbeskrivelsen ([Link til aktuelle målbeskrivelse, SST](#)).

Uddannelsesprogrammet kan ses som en slags kontrakt mellem uddannelseslægen og de afdelinger, som indgår i uddannelsesforløbet, idet såvel uddannelseslægen som afdelingen kan stille krav til hinanden, svarende til uddannelsesprogrammet.

Såfremt en uddannelseslæge ikke finder at uddannelsen lever op til det uddannelsesprogram, som er udarbejdet for det pågældende uddannelsesforløb, er det i første omgang hovedvejlederen, som skal kontaktes. Løses problemet ikke ad denne vej kontaktes UAO og afdelingsledelsen. Kan man ikke få sin sag behandlet indenfor afdelingens rammer kan uddannelseslægen – efter at have orienteret afdelingsledelsen - henvende sig til hospitalets uddannelseskoordinerende overlæge eller specialets / områdets PKL.

Under ansættelse i praksis drøftes problemet i første omgang med tutorlægen, hvorefter det kan drøftes med specialets PKL, hvis der ikke kan findes en løsning i den pågældende praksis.

Det vil ligeledes være naturligt at rette henvendelse til Videreuddannelsessekretariatet, såfremt man har problemer i forhold til uddannelsen på afdelingen / i praksis.

Forkortelser

KV: Kompetencevurdering

UKO: Uddannelseskoordinerende overlæge

UAO: Uddannelsesansvarlig overlæge

PKL: Postgraduat Klinisk Lektor

UKYL: Uddannelseskoordinerende yngre læge

AMU: Almenmedicinsk uddannelseskoordinator

DYNAMU: Den yngre almenmedicinske uddannelseskoordinator

FIM: Fælles Intern Medicinske

Indholdsfortegnelse

INDLEDNING	2
Forkortelser	2
INDHOLDSFORTEGNELSE	3
UDDANNELSESFORLØBETS OPBYGNING	5
1. FØRSTE ANSÆTTELSE	6
1.1 Præsentation af afdelingen	6
1.1.1 Introduktion til afdelingen	6
1.1.2 Organisering af den lægelige uddannelse i afdelingen	6
1.1.3 Uddannelsesvejledning	7
1.1.4 Arbejdsopgaver og -tilrettelæggelse	7
1.2 Uddannelsesplanlægning	7
1.2.1 Sammenhæng mellem uddannelse og arbejdsfunktioner	7
Ambulatoriefunktionen	7
Stuegangsfunktionen	8
Vagtfunktion	8
1.3 Plan for kompetenceudvikling og kompetencegodkendelse	9
1.4 Konferencer, undervisning, kurser og kongresdeltagelse	13
1.4.1 Konferencer	13
1.4.2 Undervisning	13
1.4.3 Kursusdeltagelse	15
1.5 Forskning og udvikling	16
1.6 Anbefalet litteratur	16
2. ANDEN ANSÆTTELSE	18
2.1 Præsentation af afdelingen	18
2.1.1 Introduktion til afdelingen	18
2.1.2 Organisering af den lægelige uddannelse i afdelingen	18
2.1.3 Uddannelsesvejledning	18
2.1.4 Arbejdsopgaver og -tilrettelæggelse	19
2.2 Uddannelsesplanlægning	19
2.2.1 Sammenhæng mellem uddannelse og arbejdsfunktioner	19
Ambulatoriefunktionen	19

Stuegangsfunktionen	19
2.3 Plan for kompetenceudvikling og kompetencegodkendelse	20
2.4 Konferencer, undervisning, kurser og kongresdeltagelse	26
2.4.1 Undervisning	27
2.4.2 Kursusdeltagelse	27
2.5 Fokuserede ophold og uddannelsesdage/returdage	27
2.6 Forskning og udvikling	27
2.7 Anbefalet litteratur	27
3. TREDJE ANSÆTTELSE	29
3.1 Præsentation af afdelingen	29
3.1.1 Introduktion til afdelingen	29
3.1.2 Organisering af den lægelige uddannelse i afdelingen	29
3.1.3 Uddannelsesvejledning	29
3.1.4 Arbejdsopgaver og - tilrettelæggelse	29
3.2 Uddannelsesplanlægning	29
3.2.1 Sammenhæng mellem uddannelse og arbejdsfunktioner	29
Ambulatoriefunktion	29
Multidisciplinær konference	29
3.3 Plan for kompetenceudvikling og kompetencegodkendelse	30
3.4 Konferencer, undervisning, kurser og kongresdeltagelse	33
3.4.1 Undervisning	33
3.4.2 Kursusdeltagelse	33
3.5 Fokuserede ophold og uddannelsesdage / returdage	33
3.6 Forskning og udvikling	33
3.7 Anbefalet litteratur	33
4. EVALUERING AF DEN LÆGELIGE VIDEREUDDANNELSE	34
5. NYTTIGE KONTAKTER	34

Uddannelsesforløbets opbygning

1. ansættelse	2. ansættelse	3. ansættelse
Medicinsk afdeling, Regionshospitalet Viborg, Hospitalsenhed Midt.	Hormon- og Knoglesygdomme + Steno Diabetes Center Aarhus, Aarhus Universitetshospital	Medicinsk afdeling, Regionshospitalet Viborg, Hospitalsenhed Midt.
12 mdr.	36 mdr.	12 mdr.

1. Første ansættelse

Første ansættelse á 12 måneders varighed ved Medicinsk afdeling, Regionshospitalet Viborg.

1.1 Præsentation af afdelingen

Medicinsk afdeling, Regionshospitalet Viborg har pr. 01.11.2022 i alt 50 sengepladser fordelt på 2 sengeafsnit. Der er speciallæger repræsenteret indenfor endokrinologi, nefrologi, gastroenterologi/hepatologi og infektionsmedicin (Medicinsk Afsnit 1 beliggende på 12. etage), samt geriatri og lungemedicin (Medicinsk Afsnit 2 beliggende på 13. etage). Begge medicinske sengeafsnit har tilknyttet Medicinsk Dagklinik, der varetager udredning og opfølgning efter indlæggelse på patienter, der ikke har behov for at være fysisk indlagte. Herudover har afdelingen en stor ambulant funktion med ambulatorier indenfor hvert grenspeciale, samt et dialyseafsnit med døgnbemanding og døgnvækket nefrologisk speciallægevagt (telefonisk).

Medicinsk afdeling deltager i modtagelsen af akutte medicinske patienter i de fælles akutte modtagelser (A1 og A2). Her indgår vagtholdet fra Medicinsk afdeling i et tæt samarbejde med akutafdelingens læger i alle døgnets 24 timer. Der er altid en speciallæge tilstede i akutafdelingen, som er tilgængelig til supervision og faglig sparring. Foruden modtagelse i akutafdelingen er der modtagefunktion på både Medicinsk Afsnit 1 og 2 for patienter med "åben indlæggelse" på baggrund af kroniske sygdomme. Endeligt modtages de akut sværest syge patienter i Skadestuen i forbindelse med Akut Medicinsk Team (AMT)-kald. Her er deltagelse af akutafdelingens bagvagt (teamleder) og medicinsk mellemvagt, læge og sygeplejerske fra intensiv afsnittet, skadestuesygeplejersker, laboranter og servicemedarbejdere. Medicinsk BV tilkaldes i det omfang patienten overgår til intensiv afdelingen med medicinsk afdeling, som stamafsnit.

Øvrige informationer om afdelingens behandlingstilbud, patient flow, normering og opbygning fremgår af afdelingens hjemmeside: [Link til hjemmeside for Medicinsk afdeling, Regionshospitalet Viborg](#)

1.1.1 Introduktion til afdelingen

Der er udarbejdet særskilt introduktionsprogram, som du følger de første 5 dage. Introduktionsprogrammet fremsendes på mail inden ansættelsesstart:

1.-2. dag

Der afholdes fælles introduktion for alle nyansatte på Hospitalsenhed Midt fra den første hverdag i hver måned. Administrationen indkalder særskilt til den centrale introduktion, der afholdes i Viborg. Læger, der har deltaget indenfor de sidste 2 år, kan efter aftale fritages for den centrale introduktion og møder i stedet i Medicinsk Konferencerum kl. 08.00 (Bygning K, 2. etage).

3.-5. dag

Alle møder til medicinsk konference kl. 08.00. Herefter vil den nyansatte reservelæge blive løbende introduceret i den kommende uge i henhold til det udleverede introduktionsprogram, som er tilpasset stillingskategorien.

1.1.2 Organisering af den lægelige uddannelse i afdelingen

Det er de 2 uddannelsesansvarlige overlæger (UAO) på afdelingen, som har det daglige ansvar for at den lægelige videreuddannelse i afdelingen fungerer med reference til afdelingsledelsen. Dette sker i tæt samarbejde med skemalægger og afdelingens uddannelseskoordinerede yngre læger (UKYL), samt med den uddannelseskoordinerende overlæge (UKO) på Hospitalsenhed (HE) Midt, der sørger for at koordinere, evaluere og kvalitetssikre den lægelige videreuddannelse på hele HE Midt.

I følgende link er den overordnede organisering af den lægelige videreuddannelse beskrevet: <https://www.videreuddannelsen-nord.dk/postgraduat-klinisk-lektor/uddannelsesprogrammer/information-om-den-lagelige-videreuddannelse/>

1.1.3 Uddannelsesvejledning

Der er afsat tider til vejledersamtaler, hvor den individuelle uddannelsesplan udarbejdes i samråd med hovedvejleder, således det sikres at de beskrevne kompetencer kan opnås under ansættelsen. Hovedvejledere tildeles af afdelingens UAO inden ansættelsens start og det er den UAO, der sikrer afholdelse af vejledersamtaler. Planlægning og dokumentation af afholdte samtaler sker på www.uddannelseslæge.dk. Via dette system foregår godkendelsesproceduren for de individuelle uddannelsesplaner elektronisk. Alle afdelingens læger fungerer som daglige kliniske vejledere og deltager i praktisk vejledning, supervision og kompetencevurdering. Det er kun læger, der er mindst et trin højere i uddannelsesniveau, der kan gennemføre kompetencevurdering. Afdelingens UAO'er, UKO og UKYL kan altid kontaktes ved behov for vejledning.

Den generelle beskrivelse af samtalsystemet finder du via dette link:

<https://www.videreuddannelsen-nord.dk/postgraduat-klinisk-lektor/uddannelsesprogrammer/information-om-den-lagelige-videreuddannelse/>

Det sikres af den uddannelsesansvarlige sekretær at tidsplanen for overholdelse af løbende vejledersamtaler overholdes.

1.1.4 Arbejdsopgaver og - tilrettelæggelse

Hvert sengeafsnit er bemandet med et team af relevante speciallæger og læger under uddannelses på forskellige kompetenceniveauer. Hoveduddannelseslægen vil i 1. ansættelse være tilknyttet et rotationssystem, hvor de i perioder af ca. 4 måneders varighed er tilknyttet henholdsvis Medicinsk Sengeafsnit 1, Medicinsk Sengeafsnit 2 og Hjertemedicinsk Sengeafsnit.

I hoveduddannelsens 1. ansættelse vil uddannelseslægen som udgangspunkt indgå i mellemvagtslaget. Der kan dog foretages individuelle vurderinger afhængigt af kompetencer.

I både 1. og 3. ansættelse af hoveduddannelsen vil HU-lægen være tilknyttet Klinik for Diabetes og Hormonsygdomme. Særligt i 1. ansættelse vil der afhængigt af uddannelsesplan og kompetencevurderinger være tilknytning til afdelingens øvrige klinikker.

1.2 Uddannelsesplanlægning

Alle afdelingens læger fungerer som daglige kliniske vejledere, og deltager i praktisk vejledning, supervision og kompetencevurdering. Det er kun læger, der er mindst et trin højere i uddannelsesniveau, der kan gennemføre kompetencevurdering.

1.2.1 Sammenhæng mellem uddannelse og arbejdsfunktioner

Eksempler på væsentlige arbejdsfunktioner som HU-læge på medicinsk afdeling, Regionshospitalet Viborg.

Ambulatoriefunktionen

Praktisk vejledning og supervision i ambulatorium og dagafsnit foregår **som mesterlære** sideløbende med kompetencevurdering. Uddannelseslægen introduceres til ambulatoriet af mere erfarne kollega og ambulatoriepersonalet. Der er etableret parallelambulatorier, hvor uddannelseslægen sammen med mere erfarne læge har parallelle spor, hvor der er indlagt tid til supervision og kompetencevurdering (ved speciallæge). Når kompetencevurdering er gennemført, får uddannelseslægen selvstændig funktion med mulighed for at søge hjælp ved mere erfarne læge. Uddannelseslægen forventes også at agere supervisor for mindre erfarne kollega, efter ½ år.

I Klinik for Diabetes og Hormonsygdomme i Viborg varetages udredning, kontrol og behandling af patienter med en lang række endokrinologiske lidelser. I løbet af 1. ansættelse vil der særligt være fokus på type 2 diabetes, thyreoideasygdomme og osteoporose. Derudover vil man varetage forundersøgelser af mere komplekse endokrinologiske patienter, hvor man i samråd med den i klinikken tilgængelige speciallæge udarbejder en plan for den videre udredning og behandling. Desuden lægges der op til at man i løbet af første år introduceres til ultralydsscanning af glandula thyreoidea efter mesterlære-princippet med sparring af endokrinologisk speciallæge. I første ansættelse tilstræbes det at HU-lægen har en fast ambulatoriedag hver anden uge i Klinik og Diabetes og Hormonsygdomme alternerende med en ambulatoriedag de øvrige uger i det team HU-lægen befinder sig.

Stuegangsfunktionen

Før tavlemødet fordeles patienterne mellem de stuegangsgående læger efter kompetence og efter hvilke patientkategorier den enkelte uddannelseslæge har særligt fokus på jvf. den individuelle uddannelsesplan. Inden tavlemødet har den enkelte læge tid til at danne sig et hurtigt overblik over dages stuegangspatienter og derefter er der afsat tid til gennemgang af patienterne på stuegangen ved tavlemøde – her deltager altid speciallæge, plejepersonale og terapeuter tilknyttet teamet. HU-lægen arbejder side om side med speciallæger og andre yngre læger. Efter tavlemødet aftales plan for supervision og kompetencevurdering med speciallægen på afsnittet. Kompetencevurderingen foretages af speciallæge i samarbejde med sygeplejerske som deltager i stuegangen.

Patienterne i Medicinsk Dagklinik fordeles mellem de stuegangsgående læger på Medicinsk Sengeafsnit 1 og 2 efter kompetencer og kendskab til patientens forløb.

Vagtfunktion

Vagtfunktionen varetages af 3 vagthold; forvagt (KBU-læger), mellemvagt og bagvagt (se afsnit 1.1.4). Mellem- og bagvagtens arbejdstider er 08.00 til 15.30 i hverdage og 08.30 til 15.30 i weekend og helligdage. I akutafdelingen er der døgndækket speciallæge akutvagt, der er tilgængelig for supervision og som i henhold til triagering modtager de mest akutte patienter, evt. i samarbejde med yngre læger i læringsmæssigt øjemed. Derudover er der i hverdagene en stuegangsgående speciallæge fra kl. 08.00 til kl. 20.00 på akutafdelingen fra medicinsk afdeling, der er tilgængelig for spørgsmål og supervision og som sørger for at der er "ryddet op" til vagten.

Mellemvagt

Har som hovedopgaver:

- Akutte indlæggelser på akutafdelingen A1 og A2 og på hjerteafsnittet (primært om natten) under supervision af speciallæge på akutafdelingen og medicinsk bagvagt
- Supervision af forvagt
- Televisitation af EKG fra præhospitalenheden
- Hjertestop - teamleder
- AMT-kald - mellemvagten assisterer teamlederen med opslag i journal og bestilling af undersøgelser etc.
- Medicinske tilsyn i aften- og nattetid på neurologisk afdeling

Bagvagt

Har som hovedopgaver:

- Stuegang og tilsyn på intensivafsnit
- Medicinske tilsyn på de kirurgiske afdelinger både dag og nat
- Medicinske tilsyn på neurologisk afdeling i dagtid
- AMT-kald – teamleder

- Aftenstuegang på Medicinske Sengeafsnit
- Akutte indlæggelse på akutafdeling A2 ved tid og behov

1.3 Plan for kompetenceudvikling og kompetencegodkendelse

Kompetencemålene, der skal vurderes og godkendes, er anført i målbeskrivelsen, hvor der angives forslag til læringsmetoder for hver enkelt kompetencevurdering. Målbeskrivelsen indeholder desuden en generel beskrivelse af lærings- og kompetencevurderingsstrategier (SST.DK).

I dette program findes anvisning på i hvilke delansættelser og hvornår de enkelte kompetencemål skal godkendes. Kompetencegodkendelsen er fordelt efter sværhedsgrad, kompleksitet mm. Læringsrammer og kompetencevurderingsmetoder vælges for den enkelte ansættelse. Kompetencevurderingsmetodernes gennemførelse på det konkrete ansættelsessted er ligeledes beskrevet:

Til kompetencevurdering på Medicinsk Afdeling, Regionshospitalet Viborg anvendes direkte observation vha. kompetencekort, struktureret interview, mini-CEX og 360 graders feedback. Kompetencevurdering sker løbende gennem uddannelsesforløbet, således kompetencerne senest er fuldført, på de i uddannelsesplanen fastsatte tidspunkter. De kliniske kompetencer opnås under det daglige arbejde, både i forbindelse med vagt-, stuegangs- eller ambulatoriefunktionerne, og alle mere erfarne kollegaer fungerer her som daglige kliniske vejledere.

Kompetence-evalueringen foregår i stor udstrækning ved case-baserede diskussioner, audit af epikriser og ved struktureret interview med hjælp fra hjælpeskemaerne og mini-CEX, og foregår oftest i forbindelse med vejledersamtalerne med hovedvejlederen.

Selve kompetence-godkendelsen foregår i stor udstrækning ved struktureret interview med hjælp fra hjælpeskemaerne, og for de intern medicinske kompetencer foregår det lavpraktisk ved den strukturerede gruppeevaluering.

Struktureret gruppeevaluering:

Her mødes alle HU-læger i uddannelse til intern medicin eller almen praksis, samt introduktionslæger på Medicinsk Afdeling, Regionshospitalet Viborg 4 gange årligt, med en evalueringsgruppe bestående af 2 speciallæger (fra relevante grenspecialer) samt den OUA som ordstyrer.

Herved sikres en ensartet vurdering af den uddannelsessøgende, der vurderes af flere speciallæger på én gang.

360 graders evaluering:

Evalueringen af en del af kompetencerne (FIM 2-9 & E10-11) suppleres af en 360 graders evaluering, som understøtter de specifikke kompetencekort. 360 graders evalueringsrapporten gennemgås sammen med den uddannelsessøgende og afdelingens 360 graders feedback-facilitator, hvor der er behov udarbejdes en skriftlig handleplan for opfølgning. Denne vil i så fald indgå i de efterfølgende samtaler med hovedvejlederen.

Nedenfor fremgår **tabel 1** som viser en oversigt over alle 9 FIM kompetencer og 11 endokrinologiske kompetencer, som skal opnås i løbet af hoveduddannelsen. Af tabel 1 ses det, at der arbejdes med alle kompetencer i løbet af alle tre ansættelser samt hvornår kompetencerne forventes godkendes.

Herefter er skitseret, i **tabel 2**, det ideelle forløb for tilegnelse af de kompetencer, der skal opnås i 1. delansættelse af uddannelsesforløbet, og hvilke arbejdsfunktioner der er grundlaget for læringen. En komplet oversigt over kompetencer, der skal opnås i hele speciallægeuddannelsen, findes i målbeskrivelsen. Numrene i tabellen henviser til kompetencenumrene i målbeskrivelsen.

Tabel 1

Oversigt over alle FIM-kompetencer og endokrinologiske kompetencer, som skal trænes og opnås i løbet af hoveduddannelsesforløbet.

Definition af kompetenceniveau er adapteret fra Dreyfuss (Dreyfuss SE & Dreyfuss HL. Mind over Machine. New York, Free Press, Macmillian, 1986, pp. 16-51)

- Novice: har hørt, set eller læst om. For proceduren gælder det, at man som minimum skal have set proceduren udført.
- Begynder: genkender tilstande, husker retningslinjer. Kan håndtere simple situationer, behov for supervision ved mere komplekse situationer.
- Kompetent: arbejder oftest selvstændigt, klarer avanceret problemløsning. Deltager i professionelle netværk, kan lede teams. Enkelte mangler. Lejlighedsvis supervision.
- Kyndig: håndtere komplekse tilstande. Velovervejet. Underviser andre. Lejlighedsvis supervision/konferencebeslutninger.

	1. år	2. år	3. år	4. år	5. år
FIM-1	X				
FIM-2				X	
FIM-3					X
FIM-4					X
FIM-5					X
FIM-6	X				
FIM-7	X				
FIM-8	X				
FIM-9			X		
	1. år	2. år	3. år	4. år	5. år
E1				X	
E2					X
E3				X	
E4					X
E5			X		
E6				X	
E7				X	
E8				X	
E9				X	

E10								X		
E11										X
Novice										
Begynder										
Kompetent										
Kyndig										

Intern medicinske kompetencer - 1. delansættelse		Opnået erfaringsniveau									
	Arbejdsfunktion for kompetenceopnåelse og kompetencevurderingmetode	1. år		2. år		3. år		4. år		5. år	
FIM-1	Varetage diagnostik, behandling, profylakse af de almindelige medicinske sygdomsmanifestationer, herunder at kunne afgøre om patienten skal henvises til andet speciale. Case-baserede diskussioner, Opnåelse af kompetencen vurderes ved hjælp af generisk kompetencekort FIM1 til brug for hoveduddannelse.	A,S,V	A,S,V X	S,V	S,V	S,V	S,V	S,V	S,V	A,S,V	A,S,V
FIM-6	Gennemføre stuegang Direkte observation af stuegang, kompetencekort FIM6	S	S X	S	S	S	S	S	S	S	S
FIM-7	Varetage ambulatoriefunktion 360 graders feedback Casebaseret diskussion.	A	A X	A	A	A	A	A	A	A	A
FIM-8	Sikre den gode udskrivelse Audit af egne udskrivelsesnotater/epikriser Hjælpekema: auditskema,FIM8	V, S	V, S X	V, S	V, S	V, S	V, S	V, S	V, S	V, S	V, S

Novice
Begynder
Kompetent
Kyndig

Funktion for kompetenceopnåelse

A = Ambulatorium

S = Stuegang

V = Vagt

1.4 Konferencer, undervisning, kurser og kongresdeltagelse

Nedenfor er kort skitseret, hvilke konferencer uddannelseslægen forventes at deltage i, hvad uddannelseslægens rolle på konferencen er – og hvad uddannelseslægen kan forvente at lære af deltagelse i konferencen.

1.4.1 Konferencer

	Indhold	Hyppighed	Deltagere	Læring
Fælles morgenkonference (kl. 08.00-08.15 i Medicinsk konferencerum, Bygning K, 2. etage)	Rapport fra vagtholdet Dagens Case Fordeling af arbejdsopgaver	Alle hverdage, undtagen onsdage med Staffmeeting	Alle læger	Patientforløb Overlevering af patientansvar Organisation Rapportering af patientforløb
Morgenkonference weekend (kl. 08.30-09.00 på A1)	Rapport fra vagtholdet Dagens Case Fordeling af arbejdsopgaver	Lørdag, Søndag og helligdage	Tilgående og afgangende vagthold, samt stuegangsgående speciallæger og yngre læge.	Patientforløb Overlevering af patientansvar Organisation Specielle problemstillinger
Middagskonference Medicinsk Sengeafsnit 1 og 2 (kl. 12.30)	Kapacitetskonference Gennemgang af vanskelige patientcases	Alle hverdage	Speciallæger tilknyttet det respektive afsnit og dagens stuegangsgående uddannelseslæger.	Patientforløb Overlevering af patientansvar Organisation Specielle problemstillinger
Vagtoverlevering (kl. 15.00 på hverdage og kl. 15.30 i weekender og helligdage på A2)	Rapport fra vagtholdet Fordeling af arbejdsopgaver	Alle dage	Tilgående og afgangende vagthold, samt stuegangsgående speciallæger (hverdage) og yngre læge (weekend).	Patientforløb Overlevering af patientansvar Organisation Specielle problemstillinger

1.4.2 Undervisning

Uddannelseslæger vil få tildelt undervisningsopgaver fx fremlæggelse af små eller store projekter, udvalgte faglige emner, patientcases, utilsigtede hændelser o.l. (se skema over undervisningsdage nedenfor).

Som uddannelseslæge deltager du i undervisning af studenter på afdelingen, ligesom vi forventer at uddannelseslægen tager del i oplæring af yngre kolleger og andre sundhedsprofessionelle i afdelingen. Alle læger, der har været på kursus / deltaget i konferencer skal fremlægge hovedpointer fra kurset/konferencen ved morgenkonference senest 1 uge efter deltagelsen.

Forskningstræningsopgaven samt opgaven udarbejdet i forbindelse med SOL-kurset fremlægges på afdelingen ved morgenkonference eller ved morgenundervisningen.

Staffmeeting, 1 gang pr måned fraset juli og december – her kan uddannelseslæger efter aftale bidrage med indlæg.

	Indhold	Hypighed	Deltagere	Læring
Morgenundervisning (kl. 08.15-08.30)	Undervisning ved uddannelseslæger (ca. 2-3 gange pr. ansættelse)	Mandag og torsdag	Alle uddannelseslæger Speciallæger	Fordybning i fagligt emne eller fremlæggelse af eget forskning
Tirsdagsmøder (kl. 08.15-08.45)	Interne møder; bruges evt. til vejledersamtaler.	Tirsdag	Speciallæger og yngre læger deler sig og holder møde hver for sig.	Fokus på udfordringer i afdelingen og mulighed for at diskutere muligheder for forbedringer.
Journal Club	Gennemgang af videnskabelig artikel	Første tirsdag i måneden	Yngre læger	Lære at gennemgå artikel og tolke videnskabelige data.
Yngre lægemøder		Første onsdag i måneden	Yngre læger	
Staffmeeting (kl. 08.00-08.45 og efterfølgende morgenkonference)	Undervisning fra de forskellige afdelinger på Regionshospitalet Viborg. Invitation sendes på mail.	Tredje onsdag i måneden	Alle sygehusets ansatte	Klinisk update.
Onsdagsundervisning (kl. 08.15-08.45)	Undervisning ved afdelingens speciallæger eller udefrakommende undervisere.	Øvrige onsdag	Alle læger	Klinisk update.
Fredagsmøder (kl. 08.15-08.45)	Møde i specialerne eller kompleksitetsundervisning	Fredag	Alle læger tilknyttet de respektive grenspecialer	Artikler Nyt i specialet?

1.4.3 Kursusdeltagelse

Der skal søges om fri til kurser, kongresser, etc. Der kan sædvanligvis forventes at få fri med løn (7,4 timer/dag) til faglige relevante kurser. Det tilstræbes maksimum 10 kursus/kongresdage per år under behørig hensyntagen til arbejdsplanen. Kursusansøgninger skal godkendes af den ledende overlæge. Obligatoriske kurser, skal hurtigst muligt (og gerne inden start i afdelingen) meddeles skemaplanlæggeren og den ledende overlæge med henblik på at planlægge disse kurser. Oversigt over obligatoriske kurser ses nedenfor. Udover de nedenstående kurser skal også de tre SOL-kurser være gennemført inden endt hoveduddannelse.

Endokrinologisk specialespecifikke kurser	Placering	Varighed	Tilmelding
Diabetes og ernæringsrelaterede sygdomme	1-5 år	4 dage	Tilmelder selv via DES´ s hjemmeside: http://endocrinology.dk/
Thyreoidesygdomme	1-5 år	2 dage	Tilmelder selv via DES´ s hjemmeside: http://endocrinology.dk/
Knogle- og Calcium-metabolisk relaterede sygdomme	1-5 år	2 dage	Tilmelder selv via DES´ s hjemmeside: http://endocrinology.dk/
Binyre-og gonadesygdomme	1-5 år	2 dage	Tilmelder selv via DES´ s hjemmeside: http://endocrinology.dk/
Hypofysesygdomme	1-5 år	2 dage	Tilmelder selv via DES´ s hjemmeside: http://endocrinology.dk/
Endokrinologisk laboratorieteknik	1-5 år	4 dage	Tilmelder selv via DES´ s hjemmeside: http://endocrinology.dk/

Fælles intern medicinske kurser	Placering	Varighed	Tilmelding
Akut Medicin	1-5 år	1 dag	Kurserne organiseres af Dansk Selskab for Intern Medicin. Når man har fået tildelt sin hoveduddannelsesstilling, vil man kort tid efter modtage skriftligt materiale fra den Centrale Kursusledelse i Dansk Selskab for Intern Medicin. Man kan søge information på dsim.dk
De 8-selskabers kursusdag	1-5 år	4 dage	
Rationel Farmakoterapi	1-5 år	2 dage	
Neurologi for interne medicinere	1-5 år	1 dag	
Psykiatri for interne medicinere	1-5 år	1 dag	
Rationel Beslutningsteori	1-5 år	1 dag	
Onkologi for interne medicinere	1-5 år	1 dag	
Den terminale patient	1-5 år	1 dag	
Den ældre patient	1-5 år	2 dage	

Kurstitel	Placering	Varighed	Tilmelding
Sundhedsvæsenets Organisation og Ledelse 1 (SOL 1) *	Første del	2 dage (eksternat)	Egen tilmelding
Sundhedsvæsenets Organisation og Ledelse 2 (SOL 2) *	Sidste del (rækkefølgen)	3 dage (internat)	Egen tilmelding

	på SOL 2 og 3 er vilkårlig)		
Sundhedsvæsenets Organisation og Ledelse 3 (SOL 3) *	Sidste del (rækkefølgen på SOL 2 og 3 er vilkårlig)	3 dage (internat) 1 dag (eksternat)	Egen tilmelding

SOL 1 (tilmelding) → <https://rm.plan2learn.dk/KursusValg.aspx?id=15396>

SOL 2 (tilmelding) → <http://www.sst.dk>

SOL 3 (tilmelding) → <https://rm.plan2learn.dk/KursusValg.aspx?id=43782>

Forskningstræningsmodul

Formålet med forskningstræningsmodulet er at sikre, at uddannelseslægen opnår kompetencer indenfor forskning. Modulet skal normalt **være påbegyndt indenfor 2 år af HU-stillingen og gennemført minimum 6 måneder før afslutning af uddannelsesforløbet**. Dette uddannelseselement er obligatorisk for læger. Der kan ansøges om dispensation ved Videreuddannelsessekretariatet, hvis man har gennemgået ph.d.-uddannelse eller skrevet disputats. Forskningstræningsmodulet har et samlet omfang af 148 timer svarende til **20 normale arbejdsdage** fordelt på 10 kursusdage og 10 dages selvstændigt arbejde med et mindre projekt samt vejledning og evaluering.

I videreuddannelsesregionerne udbydes et basiskursus i videnskabelig metode. Den uddannelsessøgende skal selv sikre sig tilmelding til forskningsmodulets tilhørende to kurser. Oplysningerne fås hos Videreuddannelsessekretariatet i de respektive uddannelsesregioner.

1.5 Forskning og udvikling

Medicinsk Afdeling, Regionshospitalet Viborg bidrager til en række medicinalfirma-initierede forskningsprojekter. Der er på afdelingen ansat en forskningsansvarlig overlæge, som kan være behjælpelig med kontakter ved ønske om initiering af forskningsprojekter. I Klinik for Diabetes og Hormonsygdomme har vi løbende samarbejde med ph.d. studerende fra andre afdelinger, hvor vi er behjælpelige med rekrutteringen til projekter af forskellig art. Det forventes at HU-lægen er opdateret om disse projekter og indgår aktivt i arbejdet med rekrutteringen. I forbindelse med vores status som Steno-partner har vi ligeledes en del projekter udgående fra SDCA, som vi er en del af. Desuden afholder vi cirka 4 gange om året STENO-teammøder, hvor vi udvikler egne projekter til en bedring af behandlings- og kontrolforløb for diabetespatienterne.

1.6 Anbefalet litteratur

En del af uddannelseslægers kompetence opnås ved selvstudier.

Som ansat i Hospitalsenhed Midt har du adgang til en lang række medicinske tidsskrifter, opslagsværker (f.eks. *UpToDate*), samt diverse E-bøger via Clinical Key. Der er ved Hospitalsenheden ansat bibliotekarer, som kan være behjælpelige med at fremskaffe litteratur samt hjælpe med adgang til diverse kilder. Nedenfor er angivet en oversigt over litteratur, som uddannelseslægen forventes at orientere sig i:

E-dok.rm.dk

dokumentsamling, der indeholder en lang række lokale og regionale dokumenter, herunder kliniske retningslinjer/instrukser. Husk at logge ind med dit Regions ID, så du kun søger i dokumenterne gældende for Diagnostisk Center.

UpToDate

Amerikansk internetbaseret opslagsværk, der jævnligt revideres. God søgefunktion, der kan anvendes til at besvare specifikke kliniske problemstillinger.

Pubmed

Amerikansk søgemaskine, der primært dækker videnskabelige artikler indekseret i MEDLINE databasen.

2. Anden ansættelse

Anden ansættelse á 36 måneders varighed ved Hormon- og Knoglesygdomme (HoK), Aarhus Universitetshospital. Der vil under ansættelsen være funktionstid ved Steno Diabetes Center Aarhus (SDCA), Aarhus Universitetshospital.

2.1 Præsentation af afdelingen

Hormon- og Knoglesygdomme (HoK), Aarhus Universitetshospital er en stor medicinsk endokrinologisk afdeling, der varetager højt specialiserede funktioner og regionsfunktioner inden for specialet, men som i sengeafsnittet også behandler patienter med intern medicinske tilstande.

HoK råder over ét sengeafsnit på 28 senge, kaldet Medicinsk Senge Afsnit (MSA), der er opdelt i team 1 og team 2. Udover behandling og pleje af patienter med interne medicinske tilstande har afsnittene også højt specialiserede funktioner og regionsfunktioner for diverse endokrinologiske lidelser, hvilket ligeledes gør sig gældende i ambulatoriet. HoK-ambulatoriet har hidtil været landets største med varetagelse af behandling af diabetes, adipositas, thyroidea-, parathyroidea- og calciummetaboliske lidelser, lidelser i hypofyse og binyre samt mere sjældne endokrinologiske sygdomme. Ambulant behandling af diabetes hos børn og voksne samt adipositas/biatri er overgået til Steno Diabetes Center Aarhus (SDCA), som er en selvstændig enhed med sin egen ledelse. Der er et tæt samarbejde mellem HoK og SDCA, f.eks. afholdes der fælles morgenkonference for læger ansat i HoK og SDCA samt videnskabelige torsdagsmøder hvor man alt efter emne/interesse er velkommen til at deltage på enten HoK eller SDCA. Alle uddannelseslæger er formelt set ansat i HOK som ligeledes opbeholder det uddannelsesmæssige ansvar. Afdelingen varetager der udover udredning af okkult cancer og uafklaret intern medicinske tilstande i Diagnostisk Klinik. Afdelingen bidrager til arbejdet i Akutafdelingen med diagnostik og behandling af patienter med et meget bredt udsnit af interne medicinske lidelser.

For yderligere information om HoK og SDCA henvises til afdelingernes hjemmesider:

HoK: (<https://www.auh.dk/afdelinger/hormon-og-knoglesygdomme/SDCA>):
<http://www.auh.dk/om-auh/afdelinger/steno-diabetes-center-aarhus/>

2.1.1 Introduktion til afdelingen

Der er udarbejdet særskilt introduktionsprogram, som uddannelseslægen følger. Introduktionsprogrammet fremsendes til den uddannelsessøgende i god tid inden ansættelsens start. Yderligere formel introduktion til afdelingen foregår elektronisk via "Emento"-app'en.

2.1.2 Organisering af den lægelige uddannelse i afdelingen

Afdelingen har 2 UAO'er og 2 UKYL'er, der deles om det uddannelsesmæssige arbejde.

I følgende link er den overordnede organisering af den lægelige videreuddannelse beskrevet: <https://www.videreuddannelsen-nord.dk/postgraduat-klinisk-lektor/uddannelsesprogrammer/information-om-den-lagelige-videreuddannelse/>

2.1.3 Uddannelsesvejledning

Der er afsat tid til vejledersamtaler, hvor den individuelle uddannelsesplan udarbejdes i samråd med hovedvejlederen, så de beskrevne kompetencer kan opnås under ansættelsen. Hovedvejlederen er ansvarlig for at planlægge den første vejledersamtale, som afholdes indenfor de første 14 dage af ansættelsen. De øvrige vejledersamtaler planlægges i samarbejde mellem uddannelseslægen og hovedvejleder. Dokumentation for afholdte samtaler sker i det af afdelingens anvendte system. Via dette system foregår godkendelsesproceduren for de individuelle uddannelsesplaner. Alle afdelingens læger fungerer som daglige kliniske vejledere og deltager i praktisk vejledning, supervision og kompetencevurdering. Det er kun læger, der er mindst et trin højere i uddannelsesniveau, der kan

gennemføre kompetencevurdering og –godkendelse, i praksis således speciallæger. Afdelingens UAO'er og UKYL'er kan altid kontaktes ved behov for vejledning.

2.1.4 Arbejdsopgaver og -tilrettelæggelse

Under ansættelsen på HoK kommer uddannelseslægen til at få funktion på stuegang, i ambulatorium og i vagten). HoK og SDCA har en række udefunktioner, hvor afdelingens speciallæger tilser patienter med endokrinologiske sygdomme på f.eks. neurokirurgisk afdeling, nyremedicinsk afdeling, børneafdeling og gynækologisk-obstetrisk afdeling. Uddannelseslægen vil ikke have selvstændige funktioner i forbindelse hermed, men kan, hvis der er interesse for det, få mulighed for at deltage sammen med speciallægen.

2.2 Uddannelsesplanlægning

Læring i afdelingen er primært arbejdsbaseret mesterlære, dels superviseret arbejde under stuegangen, i ambulatoriet og under vagtarbejdet tilpasset efter uddannelseslægens kompetencer, og dels gennemgang af patientforløb sammen med de kliniske vejledere. Det er vigtigt, at uddannelseslægen opsøger læringsmuligheder og anvender mulighederne for feedback og supervision.

2.2.1 Sammenhæng mellem uddannelse og arbejdsfunktioner

Eksempler på væsentlige arbejdsfunktioner:

Ambulatoriefunktionen

Arbejdet i ambulatoriet er teambaseret, og der er altid mindst én speciallæge tilstede sammen med max 2 uddannelseslæger på forskelligt niveau. Uddannelseslægen introduceres til ambulatoriet af mere erfarne kollegaer og ambulatoriepersonalet (der foreligger særskilte introduktionsprogrammer i ambulatoriet for HoK og SDCA. Der må forventes funktion i fem klinikker: 1) Klinik for stofskiftelidelser (KFS) (thyroideasygdomme), 2) Klinik for kalksygdomme (kalksygdomme, osteoporose mm), 3) Klinik for sjældne endokrinologiske sygdomme (binyre, gonader, hypofyse, etc.), 4) Diagnostisk Klinik samt 5) SDCA (diabetes, adipositas). I HoK klinikkerne tilstræbes primær tilknytning til en enkelt klinik i intervaller af 3-6 måneder. I SDCA vil HU-lægerne have faste ambulatorie-dage under hele deres 3 års uddannelsesforløb, hvor det tilstræbes, at patienterne får et kontinuerligt forløb hos den samme HU-læge. I Diagnostisk Klinik udredes patienter med uspecifikke symptomer, som kan repræsentere cancer samt patienter med intern medicinske lidelser, der ikke er indlæggelseskrævende og samtidig ikke falder ind under andre specialeambulatorier. I cancersporet udredes såvel patienter under mistanke om okkult cancer som patienter med metastaser, hvor primær tumor er ukendt. HU-lægerne vil under deres 3 års ansættelse på HoK også have ambulatorie-dage der.

Arbejdet i ambulatoriet består dels i journaloptagelse på henviste ambulante patienter dels i kontrol af ambulante patienter. Der er etableret parallelambulatorier, hvor uddannelseslægen sammen med speciallægen har parallelle spor. Der afholdes hver morgen en tværfaglig teamkonference i de enkelte teams med deltagelse af plejepersonalet og læger, hvor mulige komplicerede patientforløb diskuteres. Desuden er der dagligt indlagt tid til supervision og kompetencevurdering ved speciallæge. Uddannelseslægen forventes også at agere supervisor for mindre erfarne kollegaer.

Stuegangsfunktionen

Arbejdsopgaverne på stuegangen vil bestå i udredningen og behandlingen, herunder vurdering af symptomatologi/sygdomsgrad, udarbejdelse af behandlingsplan i samarbejde med patienten, herunder stillingtagen til det fortsatte behandlingsniveau, information af pårørende om udredning og videre forløb efter patientens accept, planlægning af udskrivelser og evt. opfølgning hos egen læge. Dette vil involvere udarbejdelse af evt. henvisninger og epikriser. Stuegangen på sengeafsnit foregår i teams, således at sengeafdelingen er opdelt i 2 teams, der har tilknyttet faste overlæger/speciallæger. Der er altid mindst 3 læger i hvert team til stuegang, hvoraf den ene enten er speciallæge eller erfarne HU-læge. Inden stuegangen begynder, fordeles patienterne efter lægernes kompetencer, og der er afsat tid til at sætte sig ind i de enkelte patienters sygdomsforløb. Der afholdes en tværfaglig teamkonference med deltagelse af

plejepersonalet og læger, hvor de enkelte patientforløb diskuteres. Stuegangen foregår i et parallelt forløb med en mere erfaren læge (speciallæge eller erfaren HU-læge).

Vagtfunktionen

Vagtarbejdet er nøje beskrevet i introduktionsmaterialet, herunder også mødetider. Vagtarbejdet består dels i vagtfunktioner på sengeafdelingen, medicinske tilsyn på andre afdelinger, deltagelse i stuegang på intensivafdelingen samt for de mest rutinerede HU-læger også dækning af den medicinske bagvagt i dagtid i Akutmodtagelsen. Vagtfunktionen på sengeafdelingen om natten deles på skift med lungemedicinsk afdeling, og vagten passer både MSA og Lungesygdomme sengeafsnit.

Under vagtarbejdet på sengeafdelingerne og Fælles Akut Afdelingen modtages og vurderes et stort antal patienter med akutte interne medicinske sygdomme med henblik på indlæggelse, men også patienter, der efterfølgende viser sig at have sygdomme inden for andre specialer, herunder bl.a. neurologi, psykiatri og kirurgi, vil initialt kunne blive set, og her er arbejdet at få dem henvist til andet relevant regi. Under vagtarbejdet vil man også skulle tage sig af akutte problemstillinger på de medicinske sengeafdelinger. Uddannelseslægen vil i vagten altid have mulighed for at konferere med mere erfarne læger. Ligeledes vil der være fine muligheder for via kontakt til det erfarne plejepersonale at lade sig vejlede omkring kontakt og kommunikation med patienter og pårørende.

2.3 Plan for kompetenceudvikling og kompetencegodkendelse

Kompetencemålene, der skal vurderes og godkendes, er anført i målbeskrivelsen, hvor der angives forslag til læringsmetoder for hver enkelt kompetence. Målbeskrivelsen indeholder desuden en generel beskrivelse af lærings- og kompetencevurderingsstrategier (SST.DK).

I nærværende uddannelsesprogram findes anvisning på, i hvilke delansættelser og hvornår de enkelte kompetencemål skal godkendes. Kompetencegodkendelsen er fordelt efter sværhedsgrad, kompleksitet mm. Læringsrammer og kompetencevurderingsmetoder vælges for den enkelte ansættelse. Kompetencevurderingsmetodernes gennemførelse på det konkrete ansættelsessted er ligeledes beskrevet:

Til kompetencevurdering på HoK samt SDCA anvendes direkte observation vha. kompetencekort, struktureret interview, struktureret gruppeevaluering og 360 graders feedback.

Kompetencevurdering sker løbende gennem uddannelsesforløbet, således at kompetencerne senest er opnået på de i uddannelsesplanen fastsatte tidspunkter.

De kliniske kompetencer opnås under det daglige arbejde, både i forbindelse med vagt-, stuegangs- eller ambulatoriefunktionerne, og alle mere erfarne kollegaer fungerer her som daglige kliniske vejledere.

Kompetence-evalueringen foregår i stor udstrækning ved case-baserede diskussioner, audit af journalmateriale og ved struktureret interview med hjælp fra hjælpekemaerne, og foregår oftest i forbindelse med vejledersamtalerne med hovedvejlederen.

Selve kompetence-godkendelsen foregår i stor udstrækning ved struktureret interview med hjælp fra hjælpekemaerne. For de endokrinologiske kompetencer foregår dette desuden også ved en struktureret gruppeevaluering.

Struktureret gruppeevaluering:

Her mødes alle HU-læger 3 x årligt (januar, april og oktober; således i alt 9 gange under HU-forløbet), med en evalueringsgruppe bestående af 1 grenspecialiseret professor/overlæge samt de 2 uddannelsesansvarlige overlæger som ordstyrere.

Herved sikres en ensartet vurdering af den uddannelsessøgende, og vurderingen foretages af flere speciallæger på en gang. Det er en forudsætning for, men ikke tilstrækkeligt til godkendelse af kompetencerne, at HU-lægen har deltaget i disse gruppeevalueringer. De enkelte kompetencer bedømmes efter gruppeevalueringerne hver gang sammen med vejleder ved hjælp af generiske kompetencekort til case-baserede strukturerede interviews.

360 graders evaluering:

Evalueringen af en del af kompetencerne (FIM 2-9 & E10-11) suppleres af en 360 graders evaluering, som understøtter de specifikke kompetencekort. 360 graders evalueringsrapporten gennemgås sammen med den uddannelsessøgende og afdelingens 360 graders feedback-facilitator, og der udarbejdes en skriftlig handleplan for opfølgning. Denne vil i så fald indgå i de efterfølgende samtaler med hovedvejlederen.

Tabellen nedenfor giver et overblik.

Definition af kompetenceniveau er adapteret fra Dreyfuss (Dreyfuss SE & Dreyfuss HL. Mind over Machine. New York, Free Press, Macmillian, 1986, pp. 16-51)

- Novice: har hørt, set eller læst om. For proceduren gælder det, at man som minimum skal have set proceduren udført.
- Begynder: genkender tilstande, husker retningslinjer. Kan håndtere simple situationer, behov for supervision ved mere komplekse situationer.
- Kompetent: arbejder oftest selvstændigt, klarer avanceret problemløsning. Deltager i professionelle netværk, kan lede teams. Enkelte mangler. Lejlighedsvis supervision.
- Kyndig: håndtere komplekse tilstande. Velovervejet. Underviser andre. Lejlighedsvis supervision/konferencebeslutninger.

Endokrinologiske kliniske kompetencer		Opnået erfaringsniveau										
	Arbejdsfunktion for kompetenceopnåelse og kompetencevurderingsmetode	1. år		2. år		3. år		4. år		5. år		
E1: T1DM	Gennemføre visitation, behandling og kontrol af patienten med T1DM, med henblik på glykæmisk kontrol samt forebyggelse, opsporing og behandling af senkomplikationer, herunder samarbejde internt og eksternt om det kroniske forløb. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel. Struktureret interview, i henhold til skema E1 http://endocrinology.dk/index.php/uddannelse-4/malbeskrivelser-og-hjaelpeskemaer	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V
E3: Ernæringsrelaterede sygdomme	Redegøre for livsstilsfaktorens betydning, komplikationer, medicinske og kirurgiske behandlingsmuligheder samt information af patienten. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel. Struktureret interview, i henhold til skema E3 http://endocrinology.dk/index.php/uddannelse-4/malbeskrivelser-og-hjaelpeskemaer	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V
E5: Calciummetaboliske sygdomme	Redegøre for udredning, behandling, tværfagligt samarbejde og kontrol samt information af patienten. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel. Struktureret interview, i henhold til skema E5 http://endocrinology.dk/index.php/uddannelse-4/malbeskrivelser-og-hjaelpeskemaer	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V

E6: Thyreoideasygdomme	Redegøre for diagnostik, behandling, komplikationer og kontrol samt information af patienten. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel. Struktureret interview, i henhold til skema E6 http://endocrinology.dk/index.php/uddannelse-4/malbeskrivelser-og-hjaelpeskemaer	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V
E7: Hypofysesygdomme	Gennemføre visitation samt redegøre for diagnostik, medicinsk og kirurgisk behandling, komplikationer og kontrol samt information af patienten. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel Struktureret interview, i henhold til skema E7 http://endocrinology.dk/index.php/uddannelse-4/malbeskrivelser-og-hjaelpeskemaer	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V X	A,S,V	A,S,V
E8: Binyresygdomme	Gennemføre visitation samt redegøre for diagnostik, medicinsk og kirurgisk behandling, komplikationer og kontrol samt information af patienten. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel Struktureret interview, i henhold til skema E8 http://endocrinology.dk/index.php/uddannelse-4/malbeskrivelser-og-hjaelpeskemaer	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V X	A,S,V	A,S,V
E9: Gonadesygdomme	Redegøre for initial diagnostik, herunder differentialdiagnoser, samt opstille plan for behandling, kontrol og information af patienten. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel. Struktureret interview, i henhold til skema E9 http://endocrinology.dk/index.php/uddannelse-4/malbeskrivelser-og-hjaelpeskemaer	A	A	A	A	A	A	A	A X	A	A

E10: Leder, administrator, akademiker	Deltager aktivt i opgaver relateret til organisering og ressourceforbrug, retlige og etiske problemstillinger samt egen faglig udvikling, vejledning af læger under speciallægeuddannelse, afdelingens forskning og udvikling Leder-administrator, akademiker, samarbejder, kommunikator 360 graders feedback, i henhold til skema E 10a (vejlederskema) og E10b (skema til bedømmere) http://endocrinology.dk/index.php/uddannelse-4/malbeskrivelser-og-hjaelpeskemaer	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V X	A,S,V	A,S,V
--	--	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------------------	-------	-------

Intern medicinske kompetencer		Opnået erfaringsniveau										
	Arbejdsfunktion for kompetenceopnåelse og kompetencevurderingmetode	1. år		2. år		3. år		4. år		5. år		
FIM-2	Varetage god kommunikation 360-graders feedback	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V X	A,S,V	A,S,V
FIM-9	Udviser vilje og evne til kontinuerligt at opsøge ny viden, vurdere og udvikle egen ekspertise samt bidrage til udvikling af andre og faget generelt. Bedømmelse af opgave og præsentation. Kompetencekort FIM9 Kompetencekort til brug ved stuegang FIM6,	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V X	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V

Novice
Begynder
Kompetent
Kyndig

Funktion for kompetenceopnåelse

A = Ambulatorium

S = Stuegang

V = Vagt

2.4 Konferencer, undervisning, kurser og kongresdeltagelse

Nedenfor er kort skitseret, hvilke konferencer uddannelseslægen forventes at deltage i, hvad uddannelseslægens rolle på konferencen er – og hvad uddannelseslægen kan forvente at lære af deltagelse i konferencen. (henviser i øvrigt til det uddannelsesmæssige årshjul)

	Indhold	Hyppighed	Deltagere	Læring
Morgenkonference i fælles akutafdelingen	Rapport fra afgående vagthold Fordeling af arbejdsopgaver	Alle dage	Læger der deltager i vagten	<ul style="list-style-type: none"> – Overlevering af patientansvar – Patientforløb – Organisation – Rapportering af patientforløb
Fælles morgenkonference for HoK og SDCA	Fordeling af arbejdsopgaver Undervisning ved afdelingens læger på skift	Alle hverdage	Alle læger	<ul style="list-style-type: none"> – Undervisning – Medicinsk ekspert – Akademiker
Teamkonference i forbindelse med stuegang eller ambulatoriet	Gennemgang af patientforløb	Alle hverdage	Læger, der er tilknyttede de forskellige teams, samt plejepersonale	<ul style="list-style-type: none"> – Patientforløb – Organisation – Samarbejde
Middagskonference for HoK og SDCA (holdes separat)	Supervision på kliniske problemstillinger	Alle hverdage	Alle læger	<ul style="list-style-type: none"> – Patientforløb – Overlevering af patientansvar – Organisation – Samarbejde
Eftermiddagskonference i fælles akutafdelingen (Vagtoverlevering)	Rapportering af tilsete og meldte akutte patienter. Overblik over opgaver i vagten	Alle hverdage	Afgående og tilgående læger i vagt	<ul style="list-style-type: none"> – Patientforløb – Overlevering af patientansvar – Organisation
Onsdagsundervisning	Ekstern underviser	Hver onsdag, hvor der ikke afholdes andre møder	Alle læger	<ul style="list-style-type: none"> – Medicinsk ekspert
Videnskabelige torsdagsmøder (afholdes separat i både HoK og SDCA)	Fremlæggelse af videnskabelige resultater/Journalclub	Hver torsdag, hvor der ikke afholdes andre møder (se nedenfor)	Alle læger og videnskabelige ansatte	<ul style="list-style-type: none"> – Akademiker
Fælles lægemøde	Vurdering af uddannelsen i afdelingen Information fra afdelingsledelsen	Sidste onsdag i måneden	Alle læger	<ul style="list-style-type: none"> – Organisator – Samarbejder – Professionel
Staff meeting		Første onsdag i måneden	Alle læger på Skejby Sygehus	<ul style="list-style-type: none"> – Medicinsk ekspert

Yngre lægemøde	Organisatoriske problemstillinger mm for YL	1. torsdag i hver måned	Alle yngre læger på HoK	– Ledelse – Organisation
Struktureret gruppeevaluering for HU-læger	Supervision /gennemgang af de forskellige endokrinologiske kliniske kompetencer	Torsdag 3 x årligt i januar, april og oktober	Alle HU-læger	– Medicinsk ekspert
Vejleder forum	Vurdering af uddannelseslægenes kompetencer og progression under uddannelsesopholdet i afdelingen	Torsdag 4 x årligt i marts, juni, okt. og dec.	Aller læger på HoK og SDCA	– Ledelse – Organisation
Uddannelsesdage	Undervisning i endokrinologiske og lungemedicinske emner	Torsdag 2 gange årligt i maj og november	Alle yngre læger på HoK og lungemedicinsk afdeling	– Medicinsk ekspert
Simulationstræning	Simulationstræning i akutte medicinske tilstande	Torsdag eller onsdag 2 x årligt i marts og september	Yngre læger og plejepersonale på HoK	– Medicinsk ekspert

2.4.1 Undervisning

Se ovenstående (punkt 2.4) samt uddannelsesmæssigt årshjul.

2.4.2 Kursusdeltagelse

Se afsnit 1.4.2

2.5 Fokuserede ophold og uddannelsesdage/returdage

Der indgår ikke planlagte fokuserede ophold i HU-forløbet, men det har været kutyme, at man har uddannelsesdage på nuklearmedicinsk afdeling mhp information om de nuklearmedicinske metoder/undersøgelser, der anvendes indenfor endokrinologien samt i øjenafdelingen mhp. klinisk vurdering af patienter med graves orbitopati.

2.6 Forskning og udvikling

HoK og SDCA har en meget stor videnskabelig produktion indenfor endokrinologi og er førende både nationalt og internationalt. Der er mulighed for at kontakte afdelingens professorer og lektorer med henblik på vejledning omkring afdelingernes forskning.

*Link til afdelingens hjemmeside omkring forskning på Aarhus Universitetshospital
(<http://www.en.auh.dk/departments/departments-of-endocrinology-and-internal-medicine/research/>)*

2.7 Anbefalet litteratur

Da intern medicin og medicinsk endokrinologi forudsætter en stor grad af teoretisk viden, kan det anbefales, at uddannelseslægen læser op på relevante faglige emner og holder sig opdateret med de nationale behandlingsvejledninger (NBV), der ligger på de forskellige speciale-specifikke selskabers hjemmesider, se nedenstående links.

Dansk Endokrinologisk Selskab: <http://www.endocrinology.dk/>
Dansk Cardiologisk Selskab: <https://www.cardio.dk/>
Dansk Lungemedicinsk Selskab: <https://www.lungemedicin.dk/>
Dansk Selskab for Gastroenterologi og Hepatologi: <https://www.dsgh.dk/>
Dansk Selskab for Infektionsmedicin: <http://www.infmed.dk/>
Dansk Hæmatologisk Selskab: <https://www.hematology.dk/>
Dansk Selskab for Akutmedicin: <https://www.dasem.dk/>

Dansk Reumatologisk Selskab: <https://danskeumatologi.dk/>

3. Tredje ansættelse

Tredje ansættelse á 12 måneders varighed ved Medicinsk afdeling, Regionshospitalet Viborg.

3.1 Præsentation af afdelingen

Se afsnit 1.1

3.1.1 Introduktion til afdelingen

Se afsnit 1.1.1

3.1.2 Organisering af den lægelige uddannelse i afdelingen

Se afsnit 1.1.2

3.1.3 Uddannelsesvejledning

Se afsnit 1.1.3

3.1.4 Arbejdsopgaver og - tilrettelæggelse

I 3. ansættelse lægges der op til at HU-lægen bliver tilknyttet Medicinsk Sengeafsnit 1, hvor det forventes at HU-lægen gradvis kan indgå i teamet, som senior stuegangsgående læge med supervisionsfunktion. Medicinsk Sengeafsnit 1 vil pr. 01.01.2023 være opdelt i 3 teams bestående af henholdsvis gastroenterologi/hepatologi, nefrologi og infektion/endokrinologi. Medicinsk Sengeafsnit 2 bestående af henholdsvis geriatri og lungemedicin.

HU-lægen indgår under 3. ansættelse som udgangspunkt i bagvagtslaget. Der kan dog foretages individuelle vurderinger afhængigt af kompetencer.

I både 1. og 3. ansættelse af hoveduddannelsen vil HU-lægen være tilknyttet Klinik for Diabetes og Hormonsygdomme. Særligt i 1. ansættelse vil der afhængigt af uddannelsesplan og kompetencevurderinger være tilknytning til afdelingens øvrige klinikker.

3.2 Uddannelsesplanlægning

Se afsnit 1.2

3.2.1 Sammenhæng mellem uddannelse og arbejdsfunktioner

Ambulatoriefunktion

I løbet af 3. ansættelse vil der foruden en videreudvikling af kompetencerne opnået i 1. og 2. ansættelse være øget fokus på kontrol og behandling af type 1 diabetes inkl. en introduktion til insulinpumpebehandling og brugen af tekniske devices. HU-lægen forventes også at kunne agere supervisor for mindre erfarne kollegaer. Foruden varetagelse af de store endokrinologiske sygdomme på hovedfunktionsniveau har Klinik for Diabetes og Hormonsygdomme i Viborg i samarbejde med SDCA regionsfunktion i ernæringsrelaterede sygdomme. Dette vil HU-lægen blive introduceret til i løbet af 3. ansættelse. HU-lægen vil her under supervision af speciallæge foretage forundersøgelse med indstilling af patienter til bariatrisk kirurgi og efterfølgende kontroller. I forbindelse med dette samarbejde med SDCA er der etableret Multidisciplinær Konference (MDT), der afholdes cirka hver 2. måned med deltagelse af medicinske læger, diætister og sygeplejersker fra Klinik for Diabetes og Hormonsygdomme i Viborg og fra SCDA, samt læger og sygeplejersker fra Mave-tarmkirurgisk Afdeling i Viborg. I 3. ansættelse tilstræbes det at HU-lægen har minimum 1 fast ambulatoriedag om ugen i Klinik for Diabetes og Hormonsygdomme.

Multidisciplinær konference

I 3. ansættelse vil uddannelseslægen deltage i MDT-konferencen. Efter at have deltaget i 1-2 konferencer vil uddannelseslægen få ansvar for at fremlægge egne patienter på konferencen under supervision fra mere

erfaren kollega. MDT-konferencerne gennemføres altid med tilstedeværelse af en eller flere speciallæger fra de involverede afdelinger.

3.3 Plan for kompetenceudvikling og kompetencegodkendelse

Nedenfor er skitseret det ideelle forløb for tilegnelse af de kompetencer, der skal opnås i dette element af uddannelsesforløbet, og hvilke arbejdsfunktioner der er grundlaget for læringen. En komplet oversigt over kompetencer, der skal opnås i hele speciallægeuddannelsen, findes i målbeskrivelsen. Numrene i tabellen henviser til kompetencenumrene i målbeskrivelsen.

Tabellen / figuren nedenfor giver et overblik.

Endokrinologiske kliniske kompetencer – 3. delansættelse		Opnået erfaringsniveau											
		1. år		2. år		3. år		4. år		5. år			
E2: T2DM	<p>Arbejdsfunktion for kompetenceopnåelse og kompetencevurderingsmetode</p> <p>Gennemføre visitation, behandling og kontrol af patienten med T2DM, med henblik på glykæmisk kontrol samt forebyggelse, opsporing og behandling af senkomplikationer, herunder samarbejde internt og eksternt om det kroniske forløb. Medicinsk ekspert, kommunikator, Mesterlære, selvstudium, afdelingsundervisning, deltagelse i videnskabelige projekter. Specialespecifikt kursus: Diabetes mellitus og ernæringsrelaterede sygdomme. Mdr. 10- 12. 14 samarbejder, sundhedsfremmer, professionel.</p> <p>Struktureret interview, i henhold til skema E2 http://endocrinology.dk/index.php/uddannelse-4/malbeskrivelser-og-hjaelpeskemaer</p>	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	X	
E4: Osteoporose	<p>Gennemføre visitation samt redegøre for udredning, behandling samt inklusiv information af patienten. Medicinsk ekspert, kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, professionel.</p> <p>Struktureret interview, i henhold til skema E4 http://endocrinology.dk/index.php/uddannelse-4/malbeskrivelser-og-hjaelpeskemaer</p>	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	X
E11: Professionel	<p>Viser evne til vurdering af egen kunnen og behov for yderligere læring, viser evne til at kunne erhverve medicinske ekspertkompetencer, viser evne til sprogligt, kulturelt og personligt at udvise professionel lægelig adfærd. Professionel, leder-administrator, akademiker, samarbejder, kommunikator</p>	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	X

Samlet porteføljevurdering, i henhold til skema E 11 (udfærdiges efter hvert uddannelsesophold) http://endocrinology.dk/index.php/uddannelse-4/malbeskrivelser-og-hjaelpeskemaer										
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Intern medicinske kompetencer – 3. delansættelse		Opnået erfaringsniveau										
		1. år		2. år		3. år		4. år		5. år		
	Arbejdsfunktion for kompetenceopnåelse og kompetencevurderingmetode											
FIM-3	Samarbejde med andre personalegrupper, patienter og pårørende 360-graders feedback	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V X
FIM-4	Agere professionelt 360-graders feedback	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V X
FIM-5	Lede og organisere 360-graders feedback	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V	A,S,V X

Novice
Begynder
Kompetent
Kyndig

Funktion for kompetenceopnåelse
 A = Ambulatorium
 S = Stuegang
 V = Vagt

3.4 Konferencer, undervisning, kurser og kongresdeltagelse

Se afsnit 1.4

3.4.1 Undervisning

Se afsnit 1.4.1

3.4.2 Kursusdeltagelse

Se afsnit 1.4.2

3.5 Fokuserede ophold og uddannelsesdage / returdage

Se afsnit 1.5

3.6 Forskning og udvikling

Se afsnit 1.6

3.7 Anbefalet litteratur

Se afsnit 1.7

4. Evaluering af den lægelige videreuddannelse

Der henvises til nedenstående link for information om evaluering af den lægelige videre uddannelse:
<https://www.videreuddannelsen-nord.dk/postgraduat-klinisk-lektor/uddannelsesprogrammer/information-om-den-lagelige-videreuddannelse/>

5. Nyttige kontakter

Uddannelsesansvarlige overlæger

Der henvises til hjemmesiden for det enkelte ansættelsessted:

[Link til hjemmeside for Medicinsk afdeling, Regionshospitalet Viborg](#)

Postgraduat klinisk lektor for denne uddannelse

Oversigt findes på [hjemmesiden](#) for Center for Sundhedsvidenskabelige Uddannelser

Specialeselskabets hjemmeside

[Dansk Endokrinologisk Selskabs hjemmeside \(DES\)](#)

Sundhedsstyrelsen

www.sst.dk - Den lægelige videreuddannelse

Regionale sekretariater for lægelig videreuddannelse

Videreuddannelsesregion Nord: www.videreuddannelsen-nord.dk

Videreuddannelsesregion Syd: www.videreuddannelsen-syd.dk

Videreuddannelsesregion Øst: www.laeguddannelsen.dk

Andre

Lægeforeningens karriererådgivning [Karrierecoaching](#)

Karriereværket https://www.laeger.dk/media/brslsubd/karrierevaerket_2014.pdf